

Jelena Martinović-Bogojević

Milena Papić

Biljana Durković

ČAROLIJA MUZIKE 2

MUZIČKA KULTURA
za drugi razred osnovne škole
PRIRUČNIK ZA NASTAVNIKE

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
PODGORICA 2019.

M U Z I Č K A K U L T U R A
za drugi razred osnovne škole
PRIRUČNIK ZA NASTAVNIKE

mr Jelena Martinović-Bogojević
Milena Papić
Biljana Durković

Izdavač	Zavod za udžbenike i nastavna sredstva - Podgorica
Za izdavača	Pavle Goranović, direktor
Glavni urednik	Radule Novović
Odgovorni urednik	Lazo Leković
Urednica	Biljana Miranović
Stručna konsultantkinja	dr Vesna Vučinić
Recenzenti	mr Dobrila Popović Ana Perunović-Ražnatović Snežana Đurišić Branka Martinović Ljiljana Adžić
Ilustrator	Zdravko Beli Delibašić
Lektura	Predrag Nikolić
Korektura	Aleksandra Terzić
Notografija	Petar Garić
Dizajn i grafičko oblikovanje	Jelena Sekulić
Tehnička urednica	Dajana Vukčević

CIP – Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

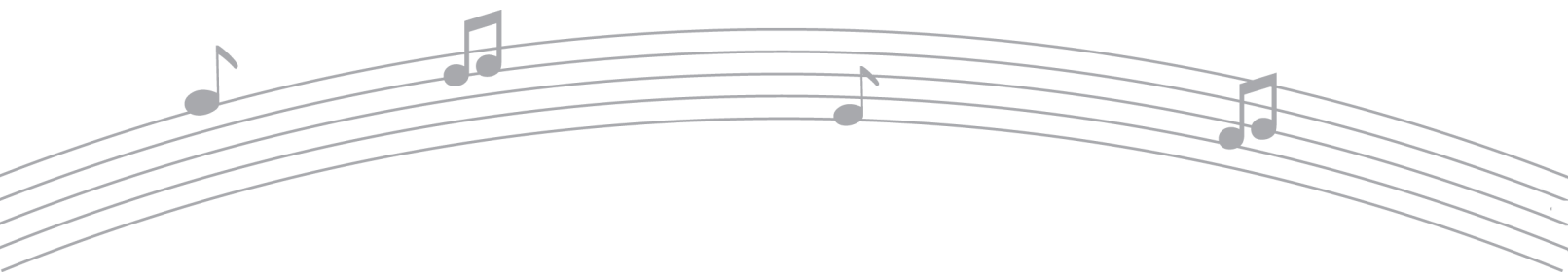
ISBN 978–86–303–2292–1
COBISS.CG-ID 39491344

Nacionalni savjet za obrazovanje, Rješenjem broj 16-3449 od 30. 6. 2011. godine,
odobrio je ovaj priručnik za upotrebu u osnovnim školama.

Copyright © Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica, 2019.

SADRŽAJ

Uvod.....	4
Opšte karakteristike nastavnog predmeta Muzička kultura u drugom razredu osnovne škole.....	5
Pjevanje, metodski postupak učenja pjesme po sluhu.....	5
Brojalice.....	6
Slušanje muzike.....	6
Stvaranje.....	6
Nastava Muzičke kulture i inkluzivno obrazovanje.....	6
Udžbenički komplet Čarolija muzike2.....	8
RASPJEVANA JESEN	9
Dobro došli.....	10
Kišobran.....	11
Jesen.....	11
U školskom dvorištu.....	12
Đevojko, Đevojko.....	13
Aj, baj.....	14
Ide mali patak.....	15
Ersko kolo.....	16
Rosa plete.....	17
Ovako se... ..	18
Uhvati ritam.....	19
ČAROBNA ZIMA	20
Zima.....	21
Upoznajmo instrumente.....	22
San.....	23
Sniježne radosti	24
Muzička škola	25
Pinokio	26
Čarobno veče	27
Novogodišnji koncert.....	28
Različita raspoloženja.....	29
Šta smo naučili.....	30
RAZIGRANO PROLJEĆE	31
Visibaba	32
Tekla voda na valove	33
Majka	34
Lastavica	35
Tri livade	37
Narodno stvaralaštvo	38
Enci menci	39
Curulaja	40
Mi smo braća terzije	41
Sve je to muzika	42
Drugarstvo	43
VESELO LJETO	45
Čuvaj planetu	46
Pozdrav iz Crne Gore	47
Pripremamo priredbu	48
Literatura	49
Bilješke.....	50

Uvod

Uvaženi nastavnici i nastavnice,

Udžbenički komplet *Čarolija muzike 2* koji je pred vama, predstavlja nastavak udžbeničkog kompleta *Čarolija muzike 1*. Težili smo da kroz ponuđeni nastavni materijal zadržimo kreativan pristup i proširimo elemente muzičke kulture, predviđene nastavnim programom. Osnovni kriterijum kojim smo se rukovodili, bila je pristupačnost materijala, prije svega učenicima, ali i vama koji ćete im ovaj materijal tumačiti, predstaviti i približiti. Muzička kultura je predmet koji je po svom sadržaju otvoren za kreativnost i učenje kroz igru, pa se mnogi zahtjevi za aktivnom nastavom i inventivnim učešćem učenika, sami nameću. Nadamo se da će učenici kroz: pjesmu, igru, razbrajanje, otkrivanje i prepoznavanje zvukova i instrumenata, aktivno slušanje i sami otkriti čaroliju muzike. Priručnik za nastavnike sadrži predstavljanje određenih metodskih postupaka (učenja pjesme po sluhu, učenje brojalica, sviranje na Orfovim instrumentima), kao i detaljne pripreme nastavnih jedinica. Predlozima izvođenja časa ponuđene su varijante koje će pomoći nastavnicima da što uspješnije izvode nastavu Muzičke kulture.

Želimo da kroz udžbenički komplet, časovi Muzičke kulture pokrenu dečiju maštu i razviju učeničke muzičke sposobnosti, a vaš rad u učionici obogate novim sadržajem.

Autorke

Opšte karakteristike nastavnog predmeta Muzička kultura u drugom razredu osnovne škole

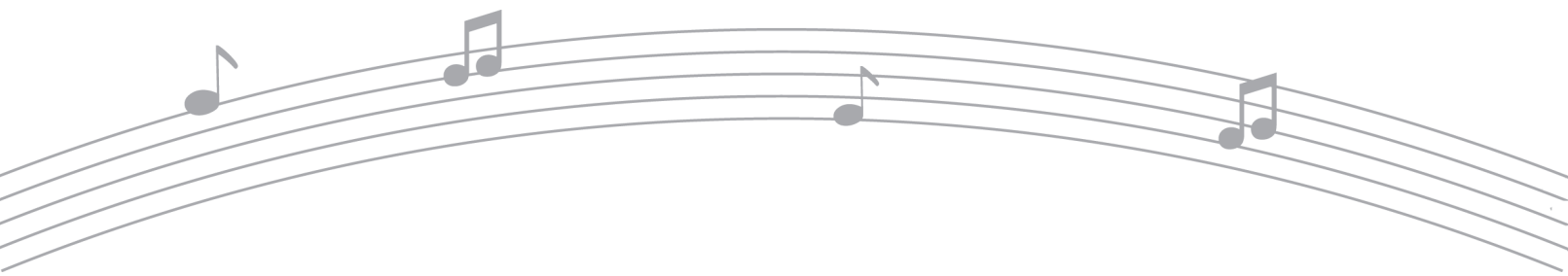
Muzička kultura u drugom razredu sadrži nekoliko osnovnih elemenata: pjevanje i razvijanje melodijskog sluha, ritmičko izgovaranje tekstova i razvijanje ritmičkog sluha, sviranje na instrumentima Orfovog instrumentarija i drugim izvorima zvuka, slušanje kratkih numera i odlomaka iz djela umjetničke muzike, igranje muzičkih igara. Kroz pomenute elemente, razvija se i doživljajno slušanje muzike, kao kategorija emocionalnog razvoja kroz prepoznavanje i ispoljavanje različitih raspoloženja podstaknutih muzikom. Pokretima koje učenici prave prateći muziku, razvijaju motoriku, dok brojalice podstiču pravilno izgovaranje vokala i konsonanta, što pomaže i učenicima s teškoćama u pravilnoj artikulaciji glasova. U nastavi Muzičke kulture prisutan je i grupni stvaralački rad, kroz koji se učenici uče toleranciji, socijalizaciji, empatiji, kolegijalnosti. Nastavnim programom je predviđeno da učenici u drugom razredu: pjevaju jednostavne pjesme, učeći ih po sluhu, izgovaraju brojalice jednostavne ritmičke strukture, prošire upoznavanje klasičnih instrumenata (flauta, harmonika, gitara) i narodnih instrumenata (svirala). Razvijanje smisla za muziku podstiče se prepoznavanjem: zvučnih boja instrumenata, osnovnih dinamičkih nijansi, osnovnih vrsta tempa i karaktera muzike. Pomenuti ciljevi bili su prisutni u programu za prvi razred, s tim što je zahtjevnost i obim bio prilagođen tom uzrastu. U drugom razredu se, analogno razvoju psiho-fizičkih, ali i muzičkih sposobnosti učenika, zahtjevi proširuju.

U tekstu koji slijedi data su opšta objašnjenja metodskih postupaka koje ćete primjenjivati u nastavi Muzičke kulture, kako biste uspješno savladali programom postavljene ciljeve.

Pjevanje, metodski postupak učenja pjesme po sluhu

Ključna aktivnost u nastavi Muzičke kulture je pjevanje. U ovom uzrastu učenici ne pjevaju po notama, zato je metodski postupak učenja pjesme po sluhu neophodno sprovesti pri učenju svih pjesama predviđenih za izvođenje. Postupak učenja pjesme po sluhu, podijeljen je u nekoliko didaktičkih cjelina:

1. U uvodnom dijelu časa stvara se atmosfera koja odgovara sadržaju pjesme i njenom karakteru.
2. Učenici se mogu upjevati izvođenjem neke već naučene pjesme.
3. U Priručniku je dat notni zapis svih pjesama predviđenih za pjevanje. Nastavnik/nastavnica bi trebalo da otpjeva pjesmu izražajno, a prije nego je počne po frazama raditi s učenicima potrebno je analizirati tekst pjesme. Napominjemo da tonski zapis pjesme (na pratećem CD-u), nikako ne treba da zamijeni „živi zvuk“. Nastavnik/nastavnica, koji/koja nema stabilnu intonaciju, može pomoći sebi tako što će pratiti pjevanje na nekom instrumentu (klavir, harmonika, gitara ili sintisajzer, koji se najčešće koristi u praksi).
4. Nakon što je učenicima izražajno otpjevana pjesma, nastavnik/nastavnica počinje rad na savladavanju pjesme „po sluhu“. Učenici slušaju, pamte i ponavljaju kraće djelove pjesme nakon nastavnika/nastavnice. Postupak se ponavlja dok učenici ne savladaju tekst i melodiju.
5. Učenici treba da otpjevaju pjesmu od početka do kraja. Nastavnik/nastavnica im na instrumentu daje početnu intonaciju.
6. Tek nakon što je pjesma izvedena na gore opisan način, nastavnik/nastavnica može pustiti instrumentalnu verziju, uz koju učenici mogu da pjevaju.

Ono na šta bismo skrenuli pažnju, jeste česta pojava da učenici ovog uzrasta znaju nekontrolisano glasno pjevati, što stvara loše pjevačke navike. Evo nekoliko uputstava koje daje metodičar Joža Požgalja:

1. Učenik/učenica treba pravilno da drži tijelo. Leđa su ispravljena, tijelo je opušteno i glava i vrat su, takođe ispravljani. Učenici mogu da stoje, ali i da sjede prilikom pjevanja.
2. Kod pjevanja treba obratiti pažnju na disanje. Učenici treba da uzmu vazduh na kraju jedne i početku druge fraze, a ne na bilo kojem mjestu.
3. U ovom dobu razvija se dečiji glas. Stoga treba povesti računa da se učenici navikavaju da kontrolišu svoj način pjevanja i da se uče tihom pjevanju, kroz primjere naučenih pjesama.¹

Brojalice

Pravilnim izgovaranjem brojalica, u naznačenim notnim vrijednostima, učenici razvijaju smisao za ritam. Brojalice se najčešće izvode izgovaranjem slogova na istoj tonskoj visini. Programom je predviđeno da se brojalice u drugom razredu mogu izvoditi na dva tona, što će u Priručniku biti ponuđeno kao moguća varijanta. Ritam treba da bude ispraćen instrumentima Orfovog instrumentarijuma (zvečke, štapići, triangl, bubanj), upotrebom vlastitog tijela kao proizvođača zvuka (pljeskanje, pucketanje prstima), ili na instrumentima koje su učenici sami napravili. Oblikovanje ritmičke pratnje dato je u aranžmanima, predstavljenim u Priručniku. Brojalice i razbrajalice mogu se izvoditi u različitom tempu (sporije, brže).

Slušanje muzike

Slušanje muzike treba da bude sastavni dio nastave. Ponuđeni sadržaji obuhvataju: dečije umjetničke pjesme, narodne pjesme, odlomke iz djela klasične muzike. Učenici doživljavaju ono što čuju, na različite načine. Doživljeno nakon slušanja treba i da izraze, u zavisnosti od predloženih aktivnosti (crtanje, verbalni izraz, prepoznavanje karaktera) i cilja koji je postavljen. Nastojali smo da ponuđeni sadržaj bude raznovrstan i prilagođen uzrastu učenika.

Stvaranje

Stvaralačka komponenta nastave Muzičke kulture, dio je kreativne reakcije učenika na muziku. Ona podrazumijeva, kako osmišljavanje ritmičke pratnje, tako i likovno ili neko drugačije izražavanje muzičkog doživljaja. Stvaralački impuls na času, nastavnik/nastavnica podstiče i samom atmosferom, u kojoj je učenicima dozvoljeno da spontano dolaze do vlastitog stvaranja muzike, improvizujući i igrajući se ponuđenim sadržajem.

Nastava Muzičke kulture i inkluzivno obrazovanje

Nastava Muzičke kulture pruža širok spektar aktivnosti za učenike s posebnim potrebama. Uopšteno gledano, karakteristike same muzike i njen uticaj na emotivni i saznanji svijet djeteta i njegov psiho-fizički razvoj, poprimile su dimenzije naučnih istraživanja u oblasti psihologije i psihijatrije, kroz muzikoterapiju i njenu primjenu. Bez namjere da se bavimo analizom segmenata muzikoterapije, navešćemo neke osnovne karakteristike, koje vam kao predavačima mogu biti od koristi.

Muzika razvija sposobnost rasuđivanja, govorne sposobnosti, afirmaciju komunikacije, kontrolu pokreta, dobro fizičko stanje, zadovoljstvo učenja, socijalizaciju i uživanje u zajedničkom stvaranju.

.....

6 1 Za objašnjenje metodskog postupka učenja pjesme po sluhu, kao i svih pratećih komponenti, korišćen je opis postupka koji je dao Jože Požgalja u svojoj knjizi *Metodika glazbenog odgoja u osnovnoj školi*, Prosvjetni sabor Hrvatske, Zagreb, 1975.

Terapeutska svojstva muzike, koja su posebno primjenjiva kod učenika s različitim teškoćama u razvoju, mogu se podijeliti u nekoliko osnovnih segmenata:

- muzika zaokuplja i održava pažnju,
- muzika stimulira i aktivira mnoge djelove mozga,
- muzika se može prilagoditi i reflektovati na osobe sa različitim mogućnostima,
- muzika pruža osmišljene i zabavne načine na koje je usvajamo,
- muzika sadrži širi sociološki kontekst, pruža mogućnosti verbalne i neverbalne komunikacije,
- muzika razvija memoriju,
- muzika podstiče pokret,
- muzika povezuje sećanje i osećanje,
- muzika stimulira, jer u njoj mogu učestvovati svi, bez obzira na sposobnosti.²

Neurološka izučavanja pokazuju da je u procesu slušanja, doživljaja i reprodukcije muzike, uključeno više centara u našem cerebralnom nervnom sistemu. Ova su se izučavanja naročito fokusirala na one koji imaju određene teškoće u razvoju. Rezultati do kojih se došlo ukazuju da su neki centri kod tih osoba, veoma razvijeni. To im omogućava prepoznavanje melodije, praćenje ritma, ili reprodukciju muzike pjevanjem, ili na nekom instrumentu. Pokazalo se i da deca s teškoćama u govoru, pravilno pjevaju riječi koje ne mogu da izgovore. To pokazuje da se kroz muzičke vještine, stvara i motivacija, neophodna kako bi ove osobe napravile određeni napredak.

Muzikoterapija za cilj ima razvijanje nemuzičkih sposobnosti, za razliku od muzičke pedagogije, koja za cilj ima razvijanje muzičkih sposobnosti.

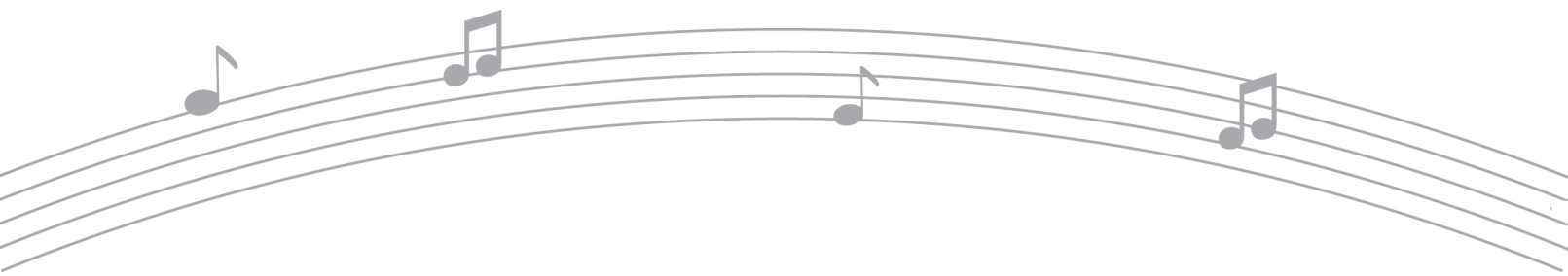
Na koji način možete motivirati učenike s posebnim potrebama da učestvuju u nastavi Muzičke kulture:

- Doživljajno slušanje muzike stimulira pažnju. Ispoljavanje doživljaja kroz spontani crtež, jedan je od mogućih načina. Učeniku dajete drvene bojice i on/ona prati muziku linijom. Prepustite da spontano vode liniju i biraju boje, onako kako osećaju. Ispoljavanje doživljaja spontanim pokretom (u ovom slučaju uključite i ostale učenike, kako biste pružili osećaj pripadnosti grupi).
- Brojalice pospješuju pravilno izgovaranje slogova i smisao za ritam. Naročito su djelotvorne kod učenika sa smetnjama u govoru.
- Pjevanje kod svih pospješuje pravilno izgovaranje riječi, pravilno disanje prilikom pjevanja, doživljaj, pažnju, razvoj muzikalnosti.
- Muzičke igre pospješuju motoriku, socijalizaciju, sposobnost da se radi više aktivnosti istovremeno (pjevanje i igranje, pjevanje i praćenje ritma pljeskanjem, lupkanjem, ili Orfovih instrumentima). Ukoliko imate učenika/učenicu sa smetnjama kretanja, možete mu dati neki od Orfovih instrumenata, kojim će pratiti ritam pokreta koji ostali izvode.
- Kod učenika s autističnim poremećajem, naročito se pokazala djelotvornom primjena muzikoterapije. Uopšteno govoreći, neverbalna i neagresivna priroda muzike, povoljan je medijum za doživljaj, emocionalni odgovor na auditivno, povezivanje auditivnog s vizuelnim, kroz ilustraciju, ili notni zapis. Pjevanje, čija je suština u melodiji, a ne u riječima, dovodi i do izgovaranja riječi. Kroz muzičke igre, dijete sa ovom vrstom poremećaja, može učestvovati postepeno se uključujući u grupu, kroz pokret, ritam, melodiju, jednom riječju – kroz više elemenata igre.

Važno je napomenuti da su date instrukcije, samo prijedlozi od strane muzičkih pedagoga, a ne psihoterapeuta ili stručnjaka koji se bave muzikoterapijom. Željeli smo da ukažemo na samo neka saznanja do kojih se u muzikoterapiji došlo i predočimo vam mogućnosti koje muzika pruža svima, bez obzira na sklonosti i sposobnosti.

.....

2 Betsey King, Music Therapy, Future Horizons, Arlington, USA, 1999.

Udžbenički komplet Čarolija muzike 2

Udžbenik, Priručnik za nastavnike/nastavnice i CD za nastavnike/nastavnice

Udžbenik Čarolija muzike 2 podijeljen je u četiri poglavlja, kako je to bio slučaj i u prethodnom udžbeniku. Poglavlja nose naziv godišnjih doba. U jednom broju pjesama, ponuđen je ilustrirani prikaz melodijske linije. Ciljevi su predstavljeni ilustracijom dječaka i djevojčice (Ena i Ivo), dok je ilustracijom zvučnika u donjem lijevom uglu naveden prijedlog za slušanje.

Priručnik za nastavnike/nastavnice nudi rješenja ponuđenog materijala, kroz nastavne jedinice. Kako je to rečeno u samom Uvodu, ova rješenja su samo prijedlog autorskog tima. Nastavni plan vam pruža mogućnost da napravite izbor ponuđenog sadržaja, kao i da pet časova godišnje osmislite prema potrebama učenika, ili lokalne zajednice (narodne pjesme većinske etničke grupacije, na primjer). Priručnik sadrži više materijala u odnosu na godišnji fond časova što omogućava da kreirate godišnji plan. Napominjemo da treba voditi računa o zastupljenosti svih ciljeva koji su predmetnim programom predviđeni. Bez obzira da li ćete se odlučiti za drugačiju realizaciju časa, metodska osnova uputstava trebalo bi da bude ispoštovana.

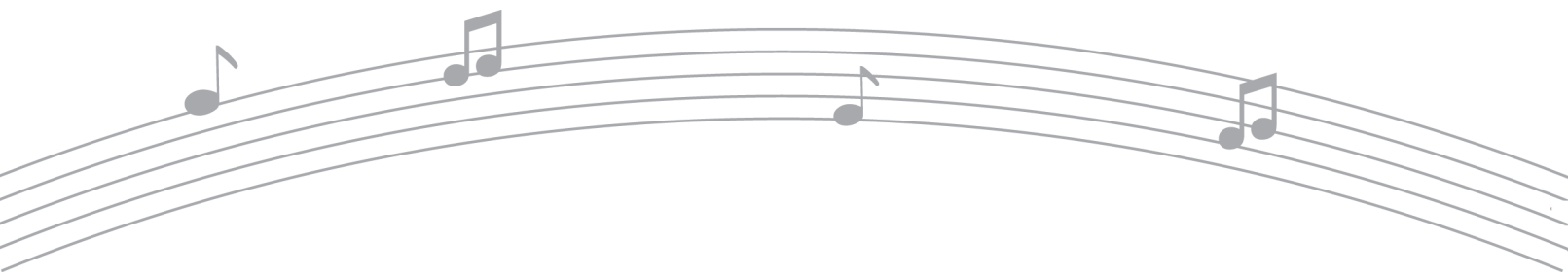
Sadržaj CD-a obuhvata adekvatno aranžirane narodne i umjetničke pjesme, predviđene za izvođenje, njihovu vokalno-instrumentalnu i instrumentalnu verziju. Osim ovih, CD za nastavnike/nastavnice sadrži i sve prijedloge za slušanje. U aranžmanima pjesama vodilo se računa da budu zastupljeni Orfovi instrumenti i klasični instrumenti koji se obrađuju u toku prvog i drugog razreda (klavir, violina, truba, gitara, harmonika, flauta). Korelacija sa drugim nastavnim predmetima data je i kroz umjetničke pjesme čiji sadržaj odgovara određenim temama koje se obrađuju (praznici, drugarstvo, ekologija). Slijedeći uputstva u priručniku, možete savladati i one pjesme koje vam se učine zahtjevnim pri prvom preslušavanju.

RASPJEVANA JESEN

tekst: J. M. Bogojević
muzika: M. Papić

Vivo

Do-bro do-šli svi „dru-ga-ci“, po-sta-li ste pra-vi da-ci.
Pi-sa-nje da bu-de la-ko, da na-u-čiš slo-vo sva-ko

3
Če-ka-ju vas bro-jke slo-va, a-van-tu-ra to je no-va.
i mu-zi-ka da te pra-ti, ko-ja će te ra-do-va-ti.

5
Že-li-mo da no-vo zna-nje bu-de pra-vo u-ži-va-nje

7
i da sva-ka me-lo-di-ja bu-de no-va ča-ro-li-ja.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- pjeva pojedinačno i u grupi umjetničku pjesmu u obimu od četiri tona

Zvučni zapis: *Dobro došli*, tekst: J. M. Bogojević, muzika: M. Papić (CD 1 br. 1)

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Učenje pjesme
3. Izvođenje pjesme uz ritmičku pratnju (lupkanje rukama o koljena)

Uputstva

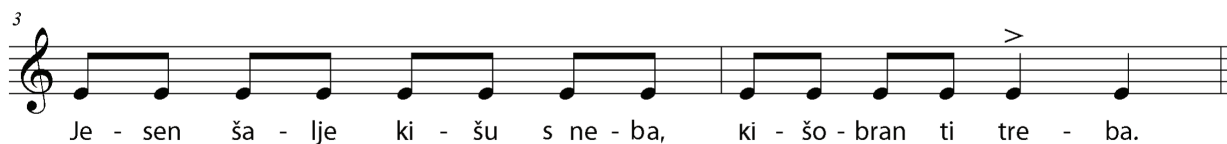
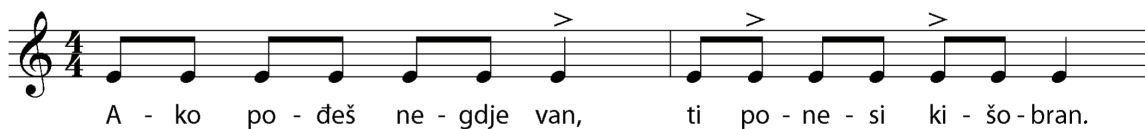
1. Nastavnik/nastavnica ukratko predstavlja Udžbenik, čita Uvodnu riječ autora i naglašava da će tokom školske godine naučiti veliki broj pjesama, igara, slušati prijatnu muziku i upoznati nove instrumente. Da bi stvorili veselu atmosferu, učenici pjevaju svoju omiljenu pjesmu od prošle godine.
  2. Učenici uče pjesmu po sluhu, po utvrđenom metodskom postupku.³
  3. Učenici pjevajući pjesmu prate ritam naizmjeničnim lupkanjem ruke o koljeno (lijeva o lijevo, pa desna o desno koljeno).
- Npr. *Dobro došli* – lijeva ruka o koljeno, *svi dru* – desna o koljeno, *ga* – lijeva ruka o koljeno, pauza – desna ruka o koljeno... tj. udarac na svaku četvrtinu u taktu.

.....
³ Metodski postupak učenja pjesme po sluhu dat je u Uvodu

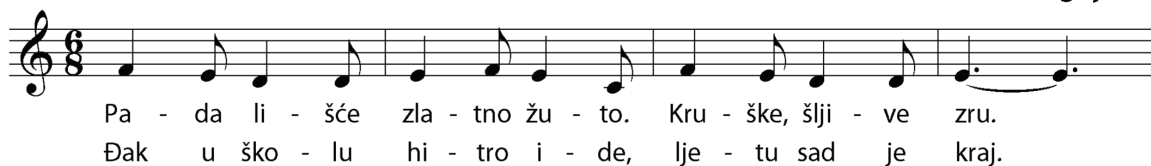
KIŠOBRAN

autor: M. Meršnik

JESEN

tekst i muzika: J. M. Bogojević

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- izvede brojalice s jednostavnim ritmovima u predviđenom tempu
- pjeva pjesmu

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Učenje brojalice
3. Izvođenje brojalice prateći ritam (lupkanjem olovkom o sto)
4. Učenje pjesme
5. Izvođenje pjesme

Zvučni zapis: *Jesen*, tekst i muzika: J. M. Bogojević (CD 1, br. 4, 5)

Uputstva

1. Nastavnik/nastavnica traži od učenika da podijele riječi na slogove (npr. je-sen, mu-zi-ka, pje-sma) Na isti način će učiti brojalicu *Kišobran*.
2. Nastavnik/nastavnica ravnomjerno izgovara tekst brojalice *Kišobran*, a zatim učenici ponavljaju (dio po dio)
3. Učenici izvode brojalicu prateći ritam lupkajući olovkom o sto prema datom aranžmanu.
4. Slijedi učenje pjesme *Jesen* po sluhu, po utvrđenom metodskom postupku.
5. Izvođenje pjesme uz instrumentalnu pratnju sa CD-a.

U ŠKOLSKOM DVORIŠTU

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- slušno prepozna predložene muzičke primjere

Zvučni zapis: *U školskom dvorištu*, tekst: B. Durković, (CD 1, br. 3)

Umetnuti zvukovi: huk vjetra, šuštanje lišća, žagor dece, šum talasa, cvrkut ptica, oglašavanje kokoške, krave i ovce, brujanje motora, zvuk pištaljke, glas učiteljice i školsko zvono.

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Izvođenje brojalice *Kišobran*
3. Slušanje teksta i prepoznavanje zvukova

Uputstva

1. Nastavnik/nastavnica traži od učenika da se utišaju, a zatim proizvodi različite zvukove (npr. šušti s najlon kesom, udara olovkom o sto...). Učenici zaključuju da nastavnik/nastavnica proizvodi različite zvukove i objašnjavaju šta je zvuk i kakav može biti.
2. Izvođenje brojalice sa prethodnog časa *Kišobran*. Nastavnik/nastavnica podstiče učenike da kažu kako sve kiša može da pada: lagano da sipi, pljušti, pada, dobuje po prozoru. Istaći da je to zvuk koji proizvode prirodne pojave.
3. Učenici slušaju zvučni zapis teksta. Nakon svake rečenice učenici imenuju ko ili što proizvodi zvukove koje su čuli.

ĐEVOJKO, ĐEVOJKO

Lagano Narodna pjesma iz Crne Gore

Đe - voj - ko, đe - voj - ko, zla - tna__ ja - bu - ko.

„Đevojko, đevojko, zlatna jabuko,
tako ti, tako ti neba i zemlje,
voliš li, voliš li koga do mene?“

„Tako mi, tako mi neba i zemlje,
Ne volim, ne volim nikog do tebe.
A odsad, a odsad neću ni tebe!“

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- oblikuje pjevački glas i prepozna kretanje glasa (naviše i naniže)
- izvodi poskočicu poštujući ritam i tempo

Zvučni zapis: *Đevojko, đevojko*, narodna pjesma iz Crne Gore (CD 1 br. 8, 9)

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Slušanje muzike
3. Učenje pjesme
4. Izvođenje pjesme uz instrumentalnu pratnju sa CD-a
5. Učenje koraka
6. Igranje uz vokalno-instrumentalnu pratnju sa CD-a

Uputstva

1. Nastavnik/nastavnica pjeva na neutralan slog (na ili la) narodnu pjesmu po izboru, iz prvog razreda (npr. Pod onom...). Učenici treba da je prepoznaju i objasne zašto se zove narodna pjesma i navedu narodni instrument koji su upoznali prošle godine (gusle).
2. Nakon kraćeg razgovora, učenici slušaju zvučni zapis svirale i gledaju ilustraciju u udžbeniku. Nastavnik/nastavnica objašnjava da je to narodni drveni duvački instrument karakterističan za Crnu Goru.
3. i 4. Učenici uče pjesmu po sluhu, po utvrđenom metodskom postupku, a zatim je pjevaju uz instrumentalnu pratnju sa CD-a.
5. Nastavnik/nastavnica demonstrira korake, potom ih učenici ponavljaju.

Prijedlog za koreografiju:

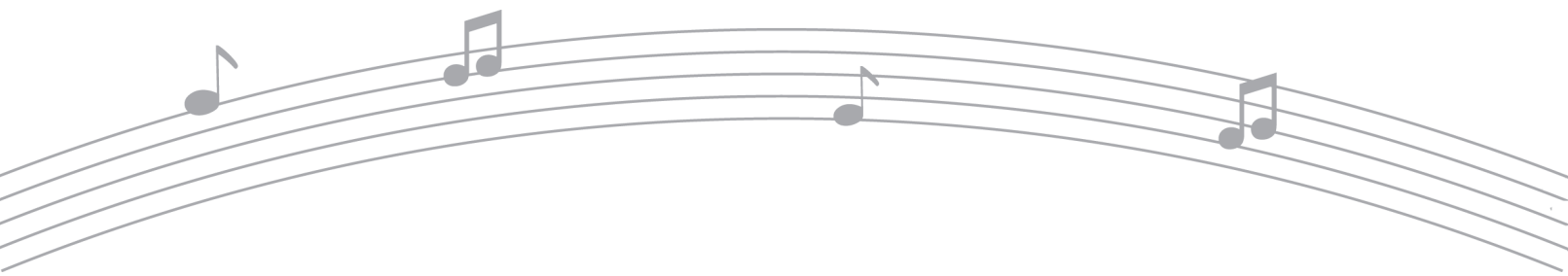
Đevojko, đevojko – dva koraka desnom nogom udesno, sa privlačenjem lijeve (desna-lijeva-desna-lijeva),

Zlatna – jedan korak lijevom ulijevo, sa privlačenjem desne (lijeva - desna)

Jabuko – tri koraka u mjesto (lijeva-desna-lijeva). Ostale strofe pokazati na isti način.

6. Učenici izvode koreografiju uz vokalno-instrumentalnu pratnju sa CD-a.

Napomena: U ovom prijedlogu za realizaciju časa, planirano je da se uz obradu pjesme uradi jednostavna koreografija. Ukoliko se obrađuje pjesma sa složenijom melodijom, koreografija se može obraditi na narednom času.

AJ, BAJ

Aj, baj, tu mi staj, ti - je mi - je kum - pa - ni - je,
5 ti mi ra - kuj, ti mi ta - kuj, aj, baj, bum!

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:
- svira na ritmičkim Orfovim instrumentima

Glavni koraci

1. Obnavljanje brojalice
2. Učenje brojalice

Uputstva

1. Učenici obnavljaju neku brojalicu od prošle godine.
2. Slijedi učenje brojalice po utvrđenom metodskom postupku prateći aranžman iz knjige uz naizmjenično udaranje dlanova o klupu.

IDE MALI PATAK

tekst: G. Tartalja
muzika: I. L. Kalinski

Umjereno

I - de ma - li pa - tak na da - le - ki put.
Re - pić mu je kra - tak, kljun je nje - gov žut.

5
Ka - o voj - nik stu - pa: tra - ta ra - ta - ta,

9
i - de da se ku - pa, ka - že: „Kva, kva, kva!“

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- oblikuje pjevački glas i prepozna kretanje glasa naviše i naniže
- obrazloži pojmove *hor*, *horovođa*, *pjevanje* i *sviranje*

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Učenje pjesme
3. Izvođenje pjesme uz zvučni zapis

Zvučni zapis: *Ide mali patak*, tekst G. Tartalja, muzika: I. L. Kalinski (CD 1, br. 11, 12)

Uputstva

1. Nastavnik/nastavnica traži od učenika da oponašaju oglašavanja životinja (krava, mačka, pas, pčela, ovca, patka...), a zatim čita tekst pjesme *Ide mali patak*.
2. Slijedi učenje pjesme *Ide mali patak* po utvrđenom metodskom postupku.
3. Učenici pjevaju pjesmu uz zvučni zapis, a zatim pjevaju u manjim grupama, paru i pojedinačno – solo. Nastavnik/nastavnica objašnjava značenje riječi solista i hor. (solista je jedna osoba koja pjeva ili svira; hor je veća grupa pjevača koji zajedno pjevaju).

Napomena: U sklopu ovog časa nastavnik/nastavnica može da obradi brojalicu „Aj, baj“ za koju su data uputstva na prethodnoj strani.

ERSKO KOLO

Narodna igra iz Srbije

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- pojedinačno i u grupi pjeva narodnu pjesmu u obimu četiri tona
- izvodi jednostavnu koreografiju na slušani muzički primjer

Zvučni zapis: *Ersko kolo*, narodna iz Srbije (CD 1 br. 13, 14)

Šole kolo, Z. Hadžimanov (CD 1 br. 15)

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Učenje pjesme
3. Pjevanje pjesme
4. Učenje koraka
5. Izvođenje koraka uz pjevanje i instrumentalnu pratnju sa CD-a

Uputstva

1. Pustiti *Šole kolo* učenicima i tražiti od njih da prepoznaju o kakvoj je igri riječ (kolo). Objasniti da je kolo narodna igra koja se igra držeći se za ruke u zatvorenom ili otvorenom krugu. Nastavnik/ nastavnica najavljuje učenje pjesme *Ersko kolo*.
2. Učenje pjesme po sluhu, po već utvrđenom metodskom postupku.
3. Pjevanje pjesme.

4. Nastavnik/nastavnica demonstrira korake, pa učenici imitiraju.

Opis igre:

I strofa: 16 koraka udesno, sa privlačenjem lijeve (desna noga je malo ispred lijeve),
II strofa: 16 koraka ulijevo, sa privlačenjem desne (lijeva noga je malo ispred desne).
5. Izvođenje Erskog kola uz pjevanje.

ROSA PLETE

Allegro Narodna pjesma iz Crne Gore

Ro - sa ple - te ru - se ko - se, de - de Ro - le, Ro - le, de - de ja - nje mo - je.

Rosa majci govorila,
dede Role, Role,
dede janje moje.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:
- pjeva pojedinačno i u grupi narodnu pjesmu od četiri tona

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Učenje pjesme
3. Izvođenje pjesme

Zvučni zapis: *Rosa plete*, narodna pjesma iz Crne Gore (CD 1, br. 16, 17)

Uputstva

1. Nastavnik/nastavnica podstiče učenike da nabroje nekoliko naučenih narodnih pjesama i otpjevaju neku od njih. Razgovaraju o tome šta im se u tim pjesmama posebno dopada, npr: tekst, muzika...
2. Slijedi učenje pjesme *Rosa plete* po sluhu, po utvrđenom metodskom postupku.
3. Učenici pjevaju pjesmu uz instrumentalnu pratnju sa CD-a.

OVAKO SE...

Narodna igra iz Crne Gore

M: O - va - ko se__ vo - da va - di , o - va - ko__ , o - va - ko.
Ž: Ni - je ta - ko__ no o - va - ko , o - va - ko__ , o - va - ko.
M: O - va - ko se__ pla - tno b'je - li , o - va - ko__ , o - va - ko.
Ž: Ni - je ta - ko__ no o - va - ko , o - va - ko__ , o - va - ko.
M: O - va - ko se__ si - je ži - to , o - va - ko__ , o - va - ko.
Ž: Ni - je ta - ko__ no o - va - ko , o - va - ko__ , o - va - ko.
M: O - va - ko se__ ža - nje ži - to , o - va - ko__ , o - va - ko.
Ž: Ni - je ta - ko__ no o - va - ko , o - va - ko__ , o - va - ko.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:
- izrazi pokretom doživljaj muzike

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Učenje pjesme
3. Podjela u grupe
4. Dramatizacija teksta
5. Dramatizacija pjesme u paru

Uputstva

1. U uvodnom dijelu časa učenici pjevaju pjesmu *Rosa plete*.
2. Učenici uče pjesmu *Ovako se...*, po utvrđenom metodskom postupku.
3. i 4. Nastavnik/nastavnica dijeli učenike u dvije grupe koje su okrenute jedna naspram druge:
I grupa pjeva i dramatizuje tekst – *Ovako se voda vadi, ovako, ovako*.
II grupa pjeva i dramatizuje tekst – *Nije tako no ovako, ovako, ovako*.
I tako do kraja pjesme. Grupe izvode naizmjenično pjevanje sa dramatizacijom.
4. Na kraju časa nastavnik ili nastavnica bira četiri para da izvedu dramatizaciju pjesme.

UHVATI RITAM

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- improvizuje pokrete slušajući muzičke primjere
- doživljava muziku kreativno izražava pokretom

Zvučni zapis:

Tempo:

- spor – CD 1, br. 20
- umjeren – CD 1, br. 21
- brz – CD 1, br. 22

Valcer – CD 1, br. 23

Balet – CD 1, br. 24

Kolo – CD 1, br. 25

Šota – CD 1, br. 26

Rock'n roll – CD 1, br. 27

Bluz – CD 1, br. 28

M. Džekson – *Bili Džin* – CD 1, br. 29

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Uvježbavanje pokreta
3. Kretanje uz zvučni zapis
4. Slušanje muzike i prepoznavanje ilustracija koje odgovaraju datoj pjesmi
5. Osmišljavanje koraka

Uputstva

1. Nastavnik/nastavnica pušta dva zvučna primjera i traži od učenika da objasne po čemu se razlikuju (I brz, a II spor). Zatim objašnjava učenicima da je tempo brzina kojom se izvodi neka pjesma i da može biti spor, umjeren i brz.
2. U nastavku časa učenici uvježbavaju pokrete brojeći do četiri: četiri puta dlan o dlan, četiri puta pucketaju prstima, četiri puta lupkaju rukama o koljena, četiri do položaja čučnja i četiri nazad do stojećeg položaja.
3. Učenici izvode naučene pokrete uz zvučne zapise sporog, umjerenog i brzog tempa.
4. Učenici slušaju zvučne zapise koji su različitog tempa sa ciljem da prepoznaju koja kompozicija pripada kojoj ilustraciji (valcer br. xy, balet...)
5. Nastavnik pušta pjesmu Majkl Džeksona *Bili Džin*, a učenici sami osmišljavaju pokrete (glavom, rukama, nogama, kukovima).

ČAROBNA ZIMA

ZIMA

tekst: Lj. Racković
muzika: M. Papić

Ot - pra - ti - smo je - sen žu - tu, do - če - ka - smo zi - mu lju - tu.
Ci - ka vi - ka na sve stra - ne, pro - sto da ti dah za - sta - ne.

3
Mraz ste - že sni - jeg vi - je, go - rda ba - ba još se smi - je.
5 Za naj - ma - nje pet mi - nu - ta, Snje - ško B'je - lić je kraj pu - ta.

Br - zo ka - pe i ša - lo - ve, po - zo - vi - mo sve dru - go - ve,

7
zi - ma je po - klon do - ni - je - la u b'je-lo u - li - ce o - ki - ti - la.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:
- oblikuje pjevački glas i prepoznaje kretanje glasa

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Učenje pjesme
3. Izvođenje pjesme
4. Slušanje muzike

Zvučni zapis: *Zima*, tekst: Lj. Racković; muzika: M. Papić (CD 1, br. 30, 31)
Zimska idila – izvodi: B. Đukanović (CD 1, br. 32)

Uputstva

1. Učenici razgovaraju o zimskim igrama.
2. Slijedi učenje pjesme po utvrđenom metodskom postupku (vidi str.?)
3. Izvođenje pjesme u manjim grupama.
4. Učenici slušajući pjesmu *Zimska idila*, ilustruju sadržaj.

UPOZNAJMO INSTRUMENTE

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- vizuelno i zvučno prepozna i imenuje zvučne boje gitaru, harmoniku i flauta

Zvučni zapis: flauta, gitara, harmonika (CD 1, br. 33, 34, 35)

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Slušanje zvučne boje instrumenata
3. Imenovanje instrumenata kroz slušanje

Uputstva

1. Učenici obnavljaju instrumente koje su učili prošle godine i nabrajaju nove koje znaju.
2. Pustiti zvučni zapis flaute. Nakon toga, gledajući ilustraciju u Udžbeniku komentarišu izgled, način držanja i način sviranja instrumenta. Nastavnik/nastavnica objašnjava da je flauta duvački instrument i jedini koji se drži sa strane. Ton se dobija istovremenim pritiskom klapni i duvanjem u instrument. Učenici slušaju zvučni zapis flaute i komentarišu zvuk.
Pustiti zvučni zapis gitare. Zatim nastavnik/nastavnica objašnjava da gitara ima 6 žica, da se ton dobija trzanjem žica prstima ili trzalicom i da zato pripada grupi trzačkih žičanih instrumenata. Učenici slušaju zvučni zapis gitare i komentarišu zvuk.
Pustiti zvučni zapis harmonike. Nastavnik/nastavnica objašnjava da harmonika ima klavijaturu na desnoj strani i basove na lijevoj strani. Ton se dobija istovremenim pritiskom prstiju na klavijaturu ili na basove i razvlačenjem mijeha koji se nalazi između desnog i lijevog boka instrumenta. Ton se ne može proizvesti ako se pritiskaju dirke, a mijeh se ne razvlači. Učenici slušaju zvučni zapis harmonike i komentarišu zvuk.
3. Nastavnik/nastavnica pušta zvučne primjere naizmjenično, a učenici prepoznaju zvuk instrumenta.

Napomena: Ukoliko neko od učenika ili roditelj učenika svira neki instrument, bilo bi lijepo da to demonstrira učenicima.

SAN

tekst: Lj. Racković
muzika: M. Papić

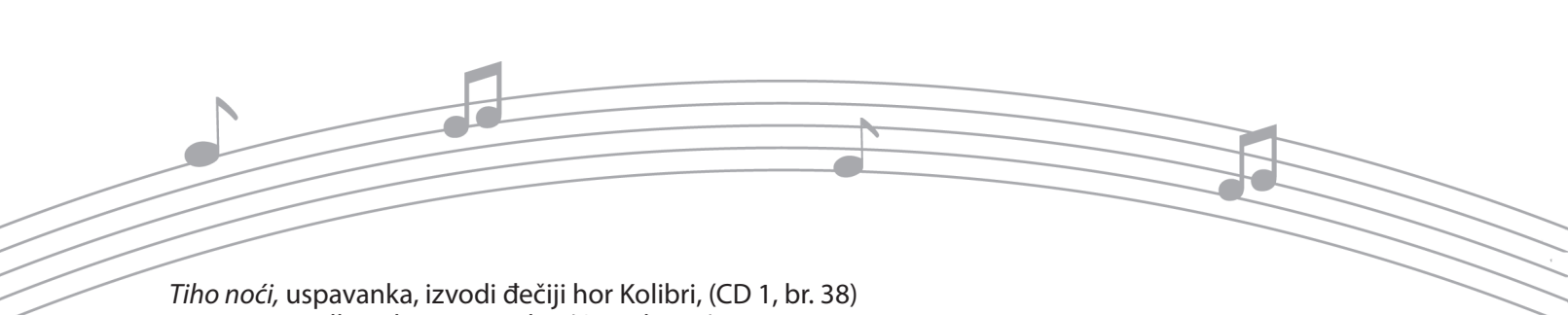

Ot - kud ža - ba vo - zi ko - la, ot - kud pi - le ja - še vo - la,
3 Miš i ma - ca pi - ju ka - fu, konj i kra - va svi - ra - ju har - fu,
ot - kud ze - ka ju - ri vu - ka, ot - kud ot - kud o - va bu - ka?
5 ov - ca ko - zi ki - ke ple - te, o - ko cvje - ta ko - ke le - te.
Ni - je bu - ka ne - go san, le - g'o Jo - le na di - van,
7 za - sp'o Jo - le u - mo - ran, pa u - sni - o ču - dan san.
9 Ot - kud svi - nja ple - še tan - go, ot - kud ćur - ka sno - si man - go,
11 ot - kud ma - ga - rac či - ta knji - gu? Sve je o - vo za ve - li - ku bri - gu.

Ishodi učenja

- Tokom učenja učenik/učenica moći će da:
- opiše karakter različitih kompozicija svojim riječima
  - oblikuje pjevački glas i prepozna kretanje glasa

Zvučni zapis: San, tekst: Lj. Racković; muzika: M. Papić (CD 1, br. 36, 37)

Tiho noći, uspavanka, izvodi đečiji hor Kolibri, (CD 1, br. 38)
Nina nona – albanska uspavanka, (CD 1, br. 39)
O kler de la lun – francuska uspavanka (CD 1, br. 40)

Glavni koraci

1. Slušanje muzike
2. Učenje pjesme
3. Izvođenje pjesme
4. Ilustrovanje slušane pjesme

Uputstva

1. Nastavnik/nastavnica pušta zvučni zapis albanske pjesme *Nina Nona*, a učenici treba da prepoznaju izvođača (solista – djevojčica), a zatim pušta zvučni zapis francuske pjesme *O kler de la lun* sa zadatkom da prepoznaju tempo. Učenici slušaju zvučni primjer pjesme *Tiho noći* sa zadatkom da dramatizuju tekst. Nastavnik/nastavnica objašnjava da su pjesme koje su slušali zovu uspavanke i da pjevajući takve pjesme možemo da uspavamo nekoga (npr. malog brata ili sestru).
2. Slijedi učenje pjesme *San* po utvrđenom metodskom postupku.
3. Izvođenje pjesme.
4. Uporediti pjesmu *Tiho noći* i *San* – tempo i karakter (*Tiho noći* – lagana, spora, nježna, uspavljujuća, a pjesma *San* – brza, živa, vesela, šaljiva).

SNIJEŽNE RADOSTI

autorka: J. M. Bogojević

Ski - ja - nje, san - ka - nje gru - dva - nje kli - za - nje,
5 Sta - vi - mo ka - pi - ce, zim - ske ru - ka - vi - ce,
sve je to ve - se - lo zim - sko i - gra - nje.
svi _____ na - po - lje, če ka nas gru - dva - nje.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:
- svira na ritmičkim Orfovim instrumentima

Glavni koraci

1. Učenici pjevaju pjesmu *Zima*
2. Učenje brojalice

-
3. Podjela u dvije grupe
  4. Izvođenje brojalice
  5. Izvođenje u paru

Uputstva

1. Učenici pjevaju pjesmu *Zima*.
2. Slijedi učenje brojalice po utvrđenom metodskom postupku.
3. Podijeliti učenike u dvije grupe. Jedna grupa svira na zvečkama, druga koristi štapiće. Svaka grupa odvojeno izgovara brojalicu uz pratnju Orfovih instrumenata kako je to naznačeno u aranžmanu.
4. Obje grupe zajedno izvode brojalicu, prateći aranžman iz Udžbenika.
5. Izvođenje brojalice u paru.

Napomena: Učenici kod kuće mogu napraviti „zvečke“ koristeći plastične flaše u koje stavljaju: pijesak, pirinač, kamenčiće itd. Dvije drvene bojice ili olovke mogu im poslužiti kao štapići.

MUZIČKA ŠKOLA

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:
- slušno prepozna predložene muzičke primjere

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Slušanje i prepoznavanje instrumentalnih boja
3. Razgovor o instrumentima
4. Slušanje muzike

Zvučni zapis: *Muzička škola* s umetnutim zvukovima, tekst: Lj. Racković (CD 1, br. 41)
Muzička škola, pjeva M. Vujadinović (CD 1, br. 42)

Uputstva

1. Učenici razgovaraju o muzičkoj školi. Ukoliko je neko od učenika pohađa objašnjava drugovima i drugaricama šta tamo uči. Nastavnik/nastavnica objašnjava da se učenici u muzičkoj školi uče da lijepo pjevaju i sviraju neki od instrumenata.
2. Nastavnik/nastavnica pušta zvučni zapis *Muzičke škole*, a zadatak učenika je da pažljivo slušaju kako bi prepoznali instrumente iz svoje muzičke škole (otkrivalice iz Udžbenika).
3. Učenici govore koji im se instrument najviše dopao i zašto.
4. Sijedi slušanje pjesme *Muzička škola* sa zadatkom da obrate pažnju na izvođača (solista i hor), a zatim da opišu svoj doživljaj pjesme.

Napomena: U goste se može pozvati učenik/učenica viših razreda, koji/koja pohađa muzičku školu, da odsvira neku omiljenu kompoziciju.

PINOKIO

tekst: Lj. Racković
muzika: V. F. Bogičević

Go - vo - ri i - sti - nu Pi - no - ki - o moj,
da ne bi ra - sta - o no - sić tvoj.   1. no - no - no - sić tvoj.   2.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:
- oblikuje pjevački glas

Zvučni zapis: *Pinokio* (CD 1, br. 43, 44).

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Slušanje pjesme *Pinokio*
3. Učenje refrena pjesme
4. Izvođenje refrena pjesme
5. Učenici pjevaju refren pjesme uz zvučni zapis

Uputstva

1. Nastavnik/nastavnica traži od učenika da se prisjete domaće lektire *Pinokio*. Razgovaraju o sadržaju priče, likovima i njihovim osobinama. Nastavnik/nastavnica objašnjava učenicima da je sadržaj priče bio podstrek pjesnikinji da napiše tekst u stihu – pjesmu, a zatim je kompozitor komponovao muziku na dati tekst. Objašnjava da je kompozitor/kompozitorka osoba koja stvara muziku.
2. Slijedi slušanje pjesme *Pinokio*.
3. Učenici uče refren pjesme po utvrđenom metodskom postupku.
4. Učenici pjevaju refren pjesme.
5. Uz zvučni zapis sa CD-a učenici pjevaju refren pjesme.

Napomena: Pošto je pjesma zahtjevnija za pjevanje, učenici treba da pjevaju samo refren.

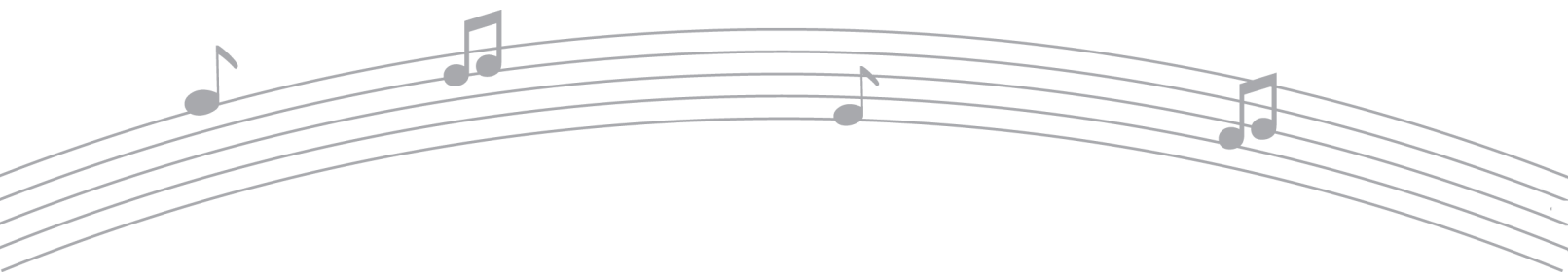
ČAROBNO VEČE

tekst: J. M. Bogojević
muzika: V. F. Bogičević

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:
- pjeva pojedinačno i u grupi umjetničku pjesmu

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Učenje pjesme
3. Izvođenje pjesme

Zvučni zapis: *Čarobno veče*, tekst: J. M. Bogojević, muzika: V. F. Bogičević (CD 1, br. 45, 46)

Uputstva

1. Učenici razgovaraju o Novoj godini i raspoloženju koje vlada u Novogodišnjoj noći. U uvodnom dijelu nastavnik/nastavnica može pustiti tonski zapis pjesme *Novogodišnja želje*, koja se nalazi na CD-u *Čarolija muzike 1*, za prvi razred.
2. Učenje pjesme po sluhu prema utvrđenom metodskom postupku
3. Učenici izvode pjesmu.

NOVOGODIŠNJI KONCERT

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- razgovara s drugima o svom doživljaju muzike i argumentuje ga

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Usvajanje pojma „orkestar“ i „dirigent“
3. Slušanje muzike
4. Izražavanje muzičkog doživljaja

Zvučni zapis: J. Štraus, *Priče iz Bečke šume*, valcer (odlomak) (CD 1, br. 47)

1. Učenici razgovaraju šta je to koncert, đe se najčešće održava, kakav može biti, kako publika treba da se ponaša na koncertu klasične muzike. Nastavnik/nastavnica ih upoznaje da postoje i koncerti koji se održavaju širom svijeta uoči novogodišnjih praznika. Najpoznatiji je koncert koji se održava u Beču.
2. Učenici komentarišu ilustraciju. Usvajaju pojmove – orkestar, dirigent. Orkestar je skup većeg broja izvođača koji zajedno sviraju. Dirigent je umjetnik koji rukovodi, diriguje orkestrom, daje im znak kada i kako treba da sviraju.
3. Slušaju zvučni zapis.
4. Na kraju treba da izraze svoj doživljaj muzike koju su slušali, kakvog je karaktera i tempa.

Napomena: Nastavnik/nastavnica može u okviru jednog časa obraditi nastavne jedinice „Čarobno veče“ i „Novogodišnji koncert“.

RAZLIČITA RASPOLOŽENJA

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- koristeći crteže, pokretom ili narativno prikaže (opiše) lična razmišljanja na slušane muzičke primjere

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Slušanje tonskih zapisa
3. Učenici komentarišu ilustracije u Udžbeniku
4. Ponovno slušanje tonskih zapisa drugim redoslijedom
5. Prepoznavanje karaktera muzike i povezivanje s određenom ilustracijom

Zvučni zapis

(veselo) Ž. Ofenbah: *Kan-kan* (CD 1, br. 48)

(tužno) J. S. Bah: *Arija* (obrada) (CD 1, br. 49)

(uspavljajuće) J. Brams: *Laku noć* (CD 1, br. 50)

(zastrašujuće) I. Stravinski: *Posvećenje proljeća* (odlomak) (CD 1, br. 51)

(svečano) V. A. Mocart: *Mala noćna muzika* (odlomak) (CD 1, br. 52)

Uputstva

1. U uvodnom dijelu časa nastavnik/nastavnica razgovara sa učenicima kakva sve ošućanja budi muzika.
2. Učenici slušaju odlomke kompozicija i nakon svakog odlomka razgovaraju o raspoloženju koje je izazvala muzika (tužno, veselo, sanjalačko, nježno, svečano ili zastrašujuće).
3. Nakon toga učenici posmatraju ilustracije, izraze lica na njima i komentarišu kakva sve raspoloženja ona predstavljaju.
4. 5. Ponovo slušaju tonske zapise, različitim redoslijedom i prema vlastitom doživljaju muzike povezuju ono što slušaju s određenom ilustracijom.

Napomena: Nastavnik/nastavnica ne bi trebalo da učenicima sugeriše kakav je karakter kompozicija. Nije neophodno preslušati sve tonske zapise, već da u zavisnosti od dinamike časa i intenziteta učeničke pažnje napravi odabir kompozicija. Ako učenici drugačije dožive kompoziciju od onoga kako je to u našoj karakterizaciji određeno, ne treba ih korigovati. Važno je da učenik/učenica doživi muziku i izabere ilustraciju prema vlastitom doživljaju.

ŠTA SMO NAUČILI?

Sistematizacija gradiva

Kroz različite vrste igara, poput kviza, zagonetki, pantomime, učenici mogu obnoviti pređeno gradivo.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- pravilno koristi i razumije muzičke pojmove

Uputstva:

1. Učenici slušaju zvučni zapis instrumentalnih verzija pjesama i pogađaju o kojim je pjesmama riječ.
2. Jedan učenik/učenica pjeva pjesmu na neutralni slog. Učenici treba da je prepoznaju. Učenik/učenica koji prvi prepozna pjesmu, pjeva drugu pjesmu na isti način, a ostali učenici pogađaju.
3. Učenici se mogu podijeliti u grupe koje će se takmičiti u pjevanju. Nastavnik/nastavnica određuje članove žirija. Grupe se takmiče u izvođenju pjesama. Neke pjesme pjevaju svi, dok neke pjevaju solisti. Žiri daje bodove, koje na kraju sabiraju i proglašavaju pobjedničku grupu.
4. Učenici igraju pantomimu, oponašaju sviranje instrumenta. Osim instrumenata koje su učili u prvom polugodištu (flauta, gitara, harmonika), obnavljaju instrumente koje su učili u prvom razredu (violina, klavir i truba).
5. Učenici mogu, slušajući kompozicije, da prave spontane pokrete, osmišljavaju koreografiju ili se likovno izraze. Kompozicije različite brzine (tempa) ili karaktera (veselo, tužno, zastražujuće, uspavljujuće) mogu se izraziti bojom i pokretom linije. Učenik/učenica u toku slušanja na papiru povlači linije, vođen/a vlastitim doživljajem muzike. Ova aktivnost može se odvijati i na času Likovne kulture, kao vid korelacije između ta dva predmeta.
6. Uz sve zvučne zapise umjetničkih i narodnih pjesama predviđenih za pjevanje moguće je koristiti Orfove instrumente ili pratiti ritam pljeskanjem, cupkanjem, lupkanjem. Učenici mogu izgovarati naučene brojalice, osmišljavajući sami ritmičku pratnju. Osmišljavanje ritma trebalo bi da se odvija u manjim grupama. Svaka grupa pojedinačno demonstrira brojalicu u pratnji koju su sami osmislili.
7. Učenici mogu napraviti izložbu radova koji su nastali kao likovni prikaz muzičkog doživljaja (mogući su nazivi izložbe: Oslíkana muzika, Muzičke slike, Slikajmo muziku, Muzika u bojama).

Ova uputstva nastavnik/nastavnica može upotpuniti i drugim aktivnostima koje su date u nastavnom programu za drugi razred.

Napomena: Nastavnik/nastavnica bi trebalo da sprovede sistematizaciju gradiva kroz prikazane forme rada na kraju prvog i drugog polugodišta.

RAZIGRANO PROLJEĆE

VISIBABA

tekst i muzika: S. Korunović

1. Na me - ka - noj tra - vi - ci ve - se - lo se smi - je,
2. Gla - vi - cu je spu - sti - la jer se vje - tra bo - ji,
3. B'je - le joj se cvje - ti - ċi po ze - le - noj tra - vi,

ze - le - na joj ka - pi - ca, a cu - ri - ca ni - je.
vi - si - ba - ba to je znaj, što u po - lju sto - ji.
lju - bi - ċi - ca po - red nje, k'o ne - bo se pla - vi.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- pjeva umjetničku pjesmu, pojedinačno i u grupi
- izvede jednostavnu koreografiju na slušani muzički primjer

Zvučni zapis: *Visibaba*, muzika i tekst: S. Korunović (CD 2, br. 1, 2)

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Učenje pjesme
3. Pjevanje pjesme
4. Dramatizacija pjesme

Uputstva

1. Učenici obnavljaju pjesme koje su učili u toku školske godine.
2. Slijedi učenje pjesme po utvrđenom metodskom postupku (nastavnik/nastavnica pjeva ili svira po dva takta, pa učenici ponavljaju. Povezuju dvotakte dok ne usvoje cijelu pjesmu).
3. Učenici izvode pjesmu.
4. Učenici dramatizuju tekst pjesme.

Opis igre: Učenici se postave u kolo.

Prva strofa – Sagnu se i pokazuju mekanu travicu, isprave se, pokažu kapicu i na stih da nije curica – kažiprstom desne ruke odrečno mašu.

Druga strofa – Spuste glavu, pokažu duvanje vjetra rukama.

Treća strofa – Pokazuju rukama ljubičicu u zelenoj travi i plavetnilo neba.

Napomena: Svaka otpjevana strofa može se još jednom otpjevati neutralnim slogom (la, na), uz kretanje kola na desnu stranu.

TEKLA VODA NA VALOVE

Andante narodna pjesma iz Crne Gore

Tek-la__vo - da, __ na va - lo - ve, __ oj, ja - vo - re ze - len' bo - re.

Kad je tekla kud se đela,
oj javore zelen bore.
Popili je morni konji,
Oj, javore zelen bore,
morni konji i svatovi,
oj, javore zelen bore.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- pjeva pojedinačno i u grupi narodnu pjesmu u obimu od četiri tona
- obrazloži pojmove *hor*, *horovođa*, *pjevanje* i *sviranje*

Zvučni zapis: *Tekla voda na valove*, narodna pjesma iz Crne Gore (CD 2, br. 4, 5)

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Učenje pjesme
3. Izvođenje pjesme
4. Izvođenje pjesme (naizmjenično solista i hor)

Uputstva

1. Nastavnik/nastavnica pušta instrumentalne zvučne zapise obrađenih narodnih pjesama. Učenici ih prepoznaju, a zatim pjevaju. Kroz narodne pjesme, učenici uče da pjevaju izražajno i da doživljavaju muzički sadržaj.
2. Slijedi učenje pjesme po utvrđenom metodskom postupku (dva po dva takta). Nastavnik/nastavnica objašnjava učenicima da svaki stih prati pripjev *Oj, javore zelen bore*.
3. Učenici/učenice izvode pjesmu.
4. Nakon naučene pjesme, jedan učenik pjeva strofu, a ostali (kao hor) pjevaju pripjev *Oj, javore zelen bore*. Može se izdvojiti po jedan učenik ili učenica koji bi pjevali po jednu strofu, a ostali pjevaju pripjev. Kroz takav način pjevanja obavljaju šta je horsko izvođenje, šta solističko (veća grupa pjevača/pjevačica – hor, jedan pjevač/pjevačica – solista).

MAJKA

tekst: J. M. Bogojević
muzika: V. F. Bogičević

O - na ko - ja me svim sr - cem vo - li, ko - ja mi lju - bav
I za - to maj - ci lju - bav uz - vra - ti, po - ka - ži nje - žnost
4
č i - stu pru - ža, o - na je tu kad ne - što za - bo - li,
7 i do - bro - tu, jer sva - ko od nas tre - ba da shva - ti
10 za nju je da - nas o - va ru - ža.
je - dna je maj - ka u ži - vo - tu.
13 Ma - jka je bi - će ko - je te ro - di, ma - jka je o - so - ba
16 ko - ja ti pra - šta, pri - ja - telj što te kroz ži - vot vo - di,
č u - va te, ma - zi, sa to - bom ma - šta.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- pjeva pjesmu koristeći izražajne elemente dinamike (tiho – glasno)

Zvučni zapis: *Majka*, tekst: J. M. Bogojević, muzika: V. F. Bogičević (CD 2, br. 6, 7)

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Slušanje zvučnog zapisa pjesme *Majka*
3. Učenje pjesme
4. Izvođenje pjesme

Uputstva

1. Nastavnik/nastavnica razgovara s učenicima o prazničnim danima i kakvi praznici mogu da budu (porodični, državni, vjerski). Koji je njihov omiljeni praznik i zašto? Nastavnik/nastavnica najavljuje učenje pjesme *Majka*, koju posvećujemo najdražem biću za njen praznik – 8. mart.
2. U nastavku časa nastavnik/nastavnica pušta zvučni zapis pjesme *Majka*. Vodi kratak razgovor o prvim utiscima.
3. Slijedi učenje pjesme po sluhu, po utvrđenom metodskom postupku.
4. Učenici izvode pjesmu sa dinamičkim nijansiranjem (npr. prva strofa tiho, refren glasno, druga strofa tiho). Treba težiti da učenici pjevaju što izražajnije.

LASTAVICA

autor: M. Meršnik

La - sta - vi - ce, gdje si bi - la? O - da - kle te

no - se kri - la? Na du - gom le - tu, po ju - žnom

sv'je - tu. Zi - mom od - le - tim pro - lje - ćem do - le - tim.

Ishodi učenja

- Tokom učenja učenik/učenica moći će da:
- izvodi brojalicu s jednostavnim ritmovima u različitom tempu
  - doživljava muzike kreativno izrazi pokretom

Zvučni zapis: *Bubamara i bumbar*, izvodi Elma Košuta (CD 2, br. 3)

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Učenje brojalice
3. Izvođenje brojalice
4. Dramatizacija pjesme *Bubamara i bumbar*

Uputstva

1. Učenici razgovaraju o dolasku proljeća, vjesnicima koji ga najavljuju, kao i pticama koje se vraćaju iz toplih krajeva. Ponavljaju koje su ptice mogli vidjeti tokom zime, a koje su nam se vratile u proljeće. Nastavnik/nastavnica najavljuje učenje brojalice *Lastavica*.
2. i 3. U nastavku časa nastavnik/nastavnica izvodi brojalicu ritmički izgovarajući tekst po slogovima i prateći ritam pucketanjem prstima. Nakon toga učenici ponavljaju brojalicu na isti način. Brojalica se može izvoditi uz Orfove instrumente.
4. Nastavnik/nastavnica čita učenicima sadržaj pjesme *Bubamara i bumbar*. Razgovaraju o lijepom ponašanju, šta kažemo kada nekoga povrijedimo, kako se treba izviniti, na koji način poštujemo druge itd. Uz tonski zapis pjesme sa CD-a, učenici uz pomoć nastavnika/nastavnice dramatizuju tekst (pokretima tijela, mahanjem ruku, pantomimom, mimikom i sl.).

Bubamara i bumbar

Sreo bumbar bubamaru
pa je pita: „Gdje ćeš mala?
Livada je ovo moja,
mora da si zalutala.“

Bubamara odgovori:
„Bumbarčino što to znači?
Ne možeš me otjerati
Nema veze što si jači.“

Bumbaru je bilo krivo,
Što nastupi tako grubo,
Zato reče tihim glasom:
„Izvinite draga bubo!“

Bubamara lijepo primi
Bumbarovo izvinjenje,
Pa je tako nakon svađe,
uslijedilo pomirenje.

Buba, buba, buba Mara
kraj bumbara hrabro osta.
Neda, neda, bubamara
Da je bumbar vara.

TRI LIVADE

Narodna pjesma iz Hrvatske

Tri li - va - de, tri li - va - de ni - gdje hla - da ne - ma.
Sa - mo jed - na, sa - mo jed - na ru - ža ka - lem - lje - na.
A pod ru - žom, a pod ru - žom zas - pa - la dje - voj - ka.
Ja je bu - dim, ja je bu - dim i u o - či lju - bim.
Us - taj ra - no, us - taj ra - no sva - nu - lo je dav - no.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:
- pjeva pjesmu (različitim tempom i dinamikom)

Zvučni zapis: *Tri livade*, narodna pjesma iz Hrvatske (CD 2, 8, 9)

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Učenje pjesme
3. Izvođenje pjesme uz instrumentalnu pratnju sa CD-a
4. Izvođenje pjesme u paru i manjim grupama
5. Izvođenje pjesme u različitom tempu (sporo i brzo)

Uputstva

1. Nastavnik/nastavnica traži od učenika da ponove naučene narodne pjesme iz drugog razreda.
2. i 3. U nastavku časa učenici uče pjesmu po sluhu, po utvrđenom metodskom postupku. Učenici pjevaju pjesmu od početka do kraja. Kada je utvrde, mogu je pjevati uz instrumentalnu pratnju sa CD-a.
4. Učenici izvode pjesmu u paru, u manjim grupama uz mogućnost dinamičkog nijansiranja. Zaključuju da se ista pjesma može pjevati različitim jačinom (tiho i glasno).
5. Nastavnik/nastavnica pjeva pjesmu u sporom tempu, pa učenici ponavljaju. Nakon toga pjeva pjesmu u bržem tempu, učenici ponavljaju na isti način. Zaključuju da se ista pjesma može pjevati različitim brzinom.

NARODNO STVARALAŠTVO

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- vizuelno i zvučno prepozna i imenuje zvučne boje

Zvučni zapis: Ljodra, gusle, svirala (CD 2, br. 11, 12, 13)

Bokeljsko kolo, narodno kolo iz Crne Gore (CD 2 br. 10)

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Razgovor o ilustracijama iz Udžbenika
3. Slušanje zvučnih zapisa
4. Pjevanje narodnih pjesama

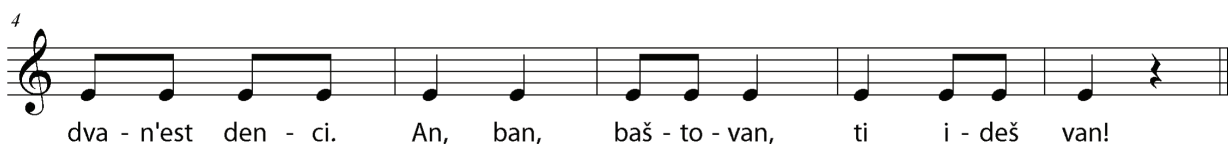
Uputstva

1. Učenici razgovaraju o narodnom stvaralaštvu (obnavljaju naučeno o narodnom stvaralaštvu iz Prirode i društva i Crnogorskog jezika). Kroz nastavu Muzičke kulture, naročito kroz narodne pjesme i igre treba da razvijaju ljubav prema domovini.
2. Nastavnik/nastavnica upućuje učenike da pogledaju Udžbenik. Učenici komentarišu instrumente (svirala, ljodra, gusle, narodne nošnje, tronožac...). Instrumenti: materijal od koga se prave, kako se sviraju, u kojoj muzici se koriste... Nastavnik/nastavnica objašnjava da svi stari predmeti, instrumenti, narodne nošnje, igre i sl. koje su tipične za neki narod pripadaju narodnom stvaralaštvu.
3. Učenici, slušajući zvučne zapise, prepoznaju narodne instrumente i kolo.
4. Slijedi pjevanje već obrađenih narodnih pjesama.

ENCI MENCI

autor: nepoznat

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- prati brojalicu na ritmičkim Orfovim instrumentima
- vizuelno i zvučno prepozna i imenuje zvučne boje Orfovih instrumenata

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Učenje brojalice
3. Formiranje grupa
4. Izvođenje brojalice
5. Izvođenje brojalice u paru

Uputstva

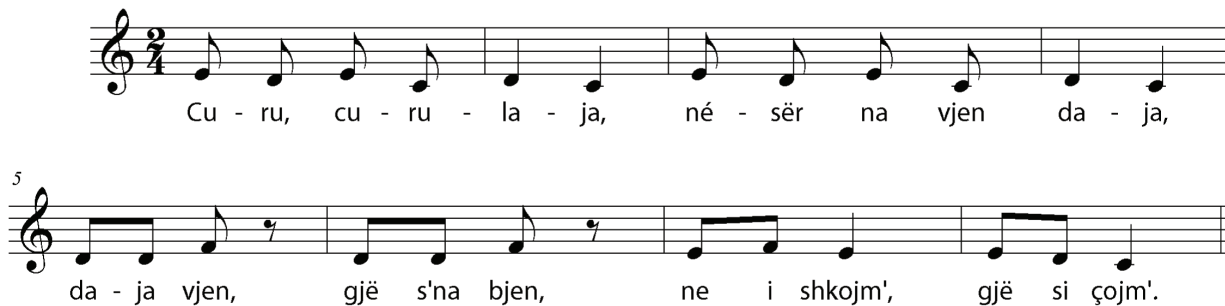
1. Učenici obnavljaju brojalicu Lastavica.
2. Učenici uče brojalicu po utvrđenom metodskom postupku.
3. Nastavnik/nastavnica formira tri grupe:
  - I grupa izvodi brojalicu
  - II grupa prati aranžman za zvečke
  - III grupa prati aranžman za bubanj.Svaka grupa posebno izvodi svoju dionicu u datom aranžmanu.
4. Grupe zajedno izvode brojalicu prateći aranžman iz Udžbenika.
5. Slijedi izvođenje brojalice. Par izvodi brojalicu prateći aranžman iz Udžbenika.

Napomena: Ukoliko u učionici nema dovoljan broj zvečki i bubnjića, nastavnik/nastavnica može, umjesto zvečki i bubnjića, koristiti instrumente koje ima, ili II grupa da udara dlanom o dlan, a III rukama o koljeno. Učenici mogu kod kuće napraviti instrumente: zvečke, bubanj, štapiće. Za instrukcije pravljenja instrumenata, pogledati priručnik Čarolija muzike 1, str. 38.

CURULAJA

tekst: autor nepoznat
muzika: Luigj Dedvukaj

Cu - ru, cu - ru - la - ja, né - sër na vjen da - ja,
da - ja vjen, gjë s'na bjen, ne i shkojm', gjë si çojm'.

Curulaja

Curu, curulaja, nésër na vjen daja,
Curu, curuljaja neser na vjen daja
daja vjen, gjë s'na bjen ne i shkojm', gjë si çojm'.
daja vjen ða s'na bjen, ne i shkojm' ða s'i çojm'.

Ljuljaška

Ljuljaška nas ljuljka,
sjutra će doć' ujka,
ujak ðova, bez darova,
mi kod njega bez ičega.

(prevod i prepjev Dimitrov Popović)

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- pojedinačno i u grupi pjeva umjetničku pjesmu u obimu od četiri tona
- izvodi jednostavnu koreografiju na slušani muzički primjer

Zvučni zapis: *Curulaja*, tekst: autor nepoznat, muzika: L. Dedvukaj (CD 2, br. 14,15)

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Učenje pjesme
3. Pjevanje pjesme
4. Učenje koraka
5. Izvođenje pjesme uz igru

Uputstva

1. Učenici obnavljaju brojalicu *Enci menci*.
2. Slijedi učenje pjesme po utvrđenom metodskom postupku. Nastavnik/nastavnica uzima početnu intonaciju, a zatim pjeva pjesmu od početka do kraja. Zatim pjeva stih po stih, a učenici ponavljaju. Spajaju stih po stih i uče pjesmu do kraja.
3. Učenici izvode pjesmu.
4. Nastavnik/nastavnica demonstrira korake.

Opis igre:

Učenici formiraju krug.

Curu, curulaja... Kreću desnom nogom naprijed četiri koraka (desna, lijeva desna, lijeva) i nazad četiri koraka (lijeva, desna, lijeva, desna).

Da ja vjen... Korak desnom nogom udesno, sa privlačenjem lijeve i lijevom nogom ulijevo, sa privlačenjem desne (dva puta).

5. Učenici izvode pjesmu uz igru.

Napomena: Poznato je da učenici nižeg uzrasta brzo usvajaju pjesme na nepoznatom jeziku i da je to za njih posebno zanimljivo. Obrađujući pjesmu na albanskom jeziku, učenici kojima albanski nije maternji jezik, kroz muziku izgrađuju osjećaj za uvažavanje različitosti i spontano grade svijest o multikulturalnom društvu u kojem žive.

MI SMO BRAĆA TERZIJE

Narodna igra iz Bosne i Hercegovine

"Mi smo bra - ća ter - zi - je, ter - zi - je, ter - zi - je!"

5
"A mi se - ke ve - zi - lje, ve - zi - lje, ve - zi - lje!"

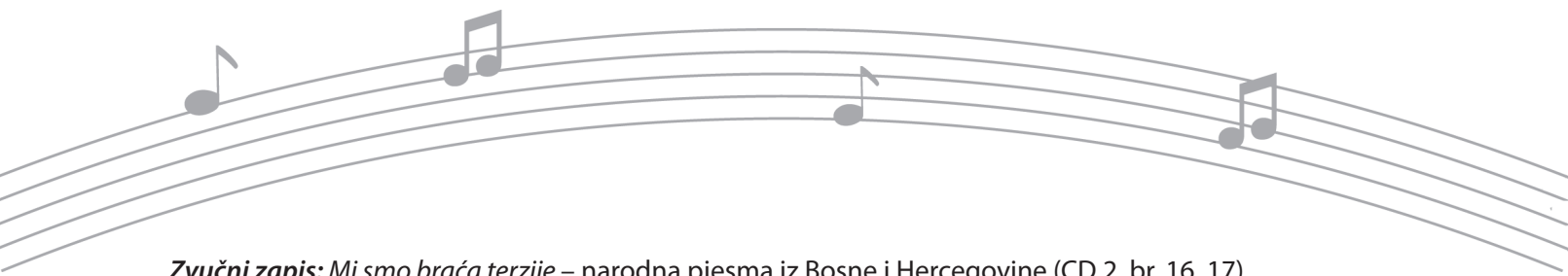
Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- oblikuje pjevački glas i prepoznaje kretanje glasa naniže i naviše
- izvodi jednostavnu koreografiju

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Objašnjavanje nepoznatih riječi
3. Formiranje grupa
4. Učenje pjesme
5. Izvođenje pjesme
6. Učenje koraka
7. Izvođenje narodne igre uz zvučni zapis

Zvučni zapis: *Mi smo braća terzije* – narodna pjesma iz Bosne i Hercegovine (CD 2, br. 16, 17)

Uputstva

1. Nastavnik/nastavnica kuca različite ritmove dlanom o dlan, pa učenici ponavljaju pojedinačno.
2. Slijedi objašnjavanje nepoznatih riječi (npr. *terzije* – krojači, *vezilje* – žene koje vezu na nekoj tkanini).
3. Nastavnik/nastavnica formira dvije grupe (učenici i učenice)
4. 5. Učenici uče pjesmu po utvrđenom metodskom postupku, a zatim je izvode.
6. Nastavnik/nastavnica demonstrira korake. Formirati dva reda, jedan naspram drugog (u jednom redu su učenici, a u drugom učenice).

Učenici: *Mi smo braća terzije* – četiri koraka naprijed (desna, lijeva, desna, lijeva), *terzije* – dva koraka nazad (lijeva, desna) i *terzije* – tri koraka u mjesto (lijeva – desna – lijeva).

Učenice: *A mi seke vezilje* – četiri koraka naprijed (desna, lijeva, desna, lijeva), *vezilje* – dva koraka nazad (lijeva, desna) i *vezilje* – tri koraka u mjesto (lijeva – desna – lijeva).

Na isti način se igra svaka strofa.

7. Učenici igraju uz zvučni zapis pjesme.

SVE JE TO MUZIKA

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- slušno prepozna predložene muzičke primjere

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Obnavljanje pojmova: hor, solista, orkestar, dirigent
3. Učenje pojma kompozitor
4. Slušanje zvučnih zapisa

Zvučni zapis: orkestar: Đ. Rosini, Uvertira iz opere *Vilijam Tel* (CD 2, br. 18)

solo: L. V. Betoven, *Za Elizu* (CD 2, br. 19)

duo: klavir, flauta, izbor (CD 2, br. 20)

hor: *Drugarstvo* (CD 2, br. 21)

Uputstva

1. Učenici razgovaraju o tome šta je za njih muzika, da li može uticati na njihovo raspoloženje, na koji način i sl.
2. Nastavnik/nastavnica pjeva samo početak ili refren pjesme po izboru. Prvi put pjeva brzo, pa onda sporo. Učenici zaključuju da se muzika može izvoditi sporo i brzo. Zatim, nastavnik/nastavnica pjeva dio te iste pjesme tiho i glasno, pa učenici zaključuju da se muzika može izvoditi tiho i glasno. Nakon toga, svi učenici pjevaju pjesmu, a zatim nastavnik/nastavnica izdvaja učenika ili učenicu da pjeva, solo. Zaključuju da pjevajući zajedno predstavljaju hor, a pjevanje samo učenika ili učenice, predstavlja solistu.

3. Učenici utvrđuju pojam kompozitor/kompozitorica (kompozicija, komponovanje). Nastavnik/nastavnica objašnjava da su umjetnici koji stvaraju muziku kompozitori. Muzika se piše notama (napisati jednu notu na tabli), kao što se riječi pišu slovima. Stvaranje muzike se zove – komponovanje, a muzičko djelo se zove – kompozicija.

4. Učenicima napomenuti da pažljivo slušaju zvučne primjere, i da će nakon svakog slušanja kompoziciju povezati s ilustracijom u Udžbeniku (klavir i violina, klavir-solo ili solista na klaviru, hor ili orkestar).

DRUGARSTVO

tekst: B. Durković
muzika: V. F. Bogičević

Dru - gar - stvo je bi - ser iz naj - lje - pše ško - ljke, dru -
gar - stvo je o - sm'jeh ka - da pro - đe tu - ga, dru -
ga - rstvo je li - jek za sve o - ne bolj - ke
što te od-mah pro - đu, ka - da i - maš dru - ga. Dru

Drugarstvo

Ima jedan kutak u srcu ga čuvam.
Ima jedno mjesto veliko ko carstvo.
Ima jedan lutak, sa njim noću zaspim.
Kroz najljepše snove nosi me drugarstvo.

I letim i letim, jer nosi me mašta.
I letim i sanjam, i nikog se ne bojim.
I žmurim i gledam i vidim baš svašta.
Smijeh i radost dijelim s drugarima svojim.

Refren: Drugarstvo je biser iz najljepše školjke.
Drugarstvo je osm'jeh kada prođe tuga.
Drugarstvo je lijek za sve one boljke,
što te odmah prođu kada imaš druga.

I pjevamo pjesme i kličemo njemu.
Kakav bi to život bio bez drugarstva?
Drugarstvo za svakog, drugarstvo u svemu,
drugarstvo je prijesto dječijega carstva.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- izvode strofe pjesme kao brojalicu
- pjevaju refren pjesme

Zvučni zapis: *Drugarstvo*, tekst: B. Durković, muzika: V. F. Bogićević (CD 2, br. 22, 23)

Glavni koraci

1. Slušanje pjesme
2. Učenje refrena pjesme
3. Izvođenje refrena pjesme
4. Učenje rep strofa
5. Izvođenje rep strofa
6. Izvođenje pjesme

Uputstva

1. Pustiti zvučni zapis rep pjesme *Drugarstvo*, a od učenika tražiti da izraze svoje prve utiske o pjesmi. Nastavnik/nastavnica najavljuje učenje pjesme koja je drugačija od prethodno učenih pjesama. Učenici pjevaju samo refren pjesme, a ostale strofe uče kako bi jasno ritmički izgovarali tekst.
2. Slijedi učenje refrena pjesme *Drugarstvo* po utvrđenom metodskom postupku (refren: *Drugarstvo je biser iz najljepše školjke...*).
3. Izvođenje refrena pjesme.
4. 5. Pjesma ima dvanaest stihova za repovanje i četiri stiha za pjevanje. Izdvojiti dvanaest učenika i učenica, koji imaju zadatak da uče po jedan stih pjesme. Nastavnik/nastavnica repuje ili pušta prvi stih pjesme sa CD-a, pa učenik/učenica ponavlja dva, tri puta. Zatim, pušta drugi stih pjesme koji sljedeći učenik/učenica ponavlja dva, tri puta. Kad nauče, spajaju prvi i drugi stih i dodaju stih trećeg učenika ili učenice. I tako do dvanaestog stiha, tj. kraja treće strofe koja je za repovanje. Refren pjevaju svi učenici.
6. Učenici/učenice zajedno izvode cijelu pjesmu (tri strofe učenici koji repuju i refren koji se pjeva).

Napomena: Učenicima koji nijesu imali priliku da izvode rep, treba to omogućiti na nekom od narednih časova.

VESELO LJETO

ČUVAJ PLANETU

Tekst: J. M. Bogojević
Muzika: M. Papić

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:
- svojim riječima opiše karakter kompozicije
- doživljaj muzike kreativno izrazi pokretom

Zvučni zapis: Čuvaj planetu, tekst: J. M. Bogojević, muzika: M. Papić (CD 2, br. 24)

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Slušanje pjesme
3. Izražavanje muzičkog doživljaja

Uputstva

1. U uvodnom dijelu, učenici razgovaraju o očuvanju životne sredine, na koji način se zagađuje priroda i šta možemo da učinimo kako bismo je sačuvali.
2. Nastavnik/nastavnica pušta tonski zapis pjesme.
3. Učenici, slušajući pjesmu, osmišljavaju koreografiju, plješču prateći ritam. Svoj doživljaj mogu izraziti i likovnim prikazom.

Napomena: Ukoliko procijeni, nastavnik/nastavnica može povezati na jednom času nastavne jedinice Čuvaj planetu i Pozdrav iz Crne Gore.

Svako godišnje doba svoje ljepote nosi.
Ljeto – more i sunce, zima pahulje u kosi,
proljeće livadu cvjetnu, visibabu i lastu,
a jesen voćke zrele što na drveću rastu.

Godina tako cijela na šareni mozaik liči
i svako godišnje doba ljepotama se diči.
Talasi plavi što pjene, grane u lišće odijevene,
dio su zemaljskog šara koji nam priroda stvara.

Zato čuvaj planetu na kojoj rasteš i živiš
i nemoj prestati nikada prirodi da se diviš,
jer si ti kao dijete najljepši dio planete!

POZDRAV IZ CRNE GORE

Tekst: J. Dedeić
Muzika: V. F. Bogićević

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik/učenica moći će da:

- razgovara s drugima o svom doživljaju muzike i argumentuje ga
- doživljam muzike kreativno izrazi pokretom

Zvučni zapis: *Pozdrav iz Crne Gore*, tekst: J. Dedić, muzika: V. F. Bogićević (CD 2, br. 26)
Pozdrav sa Tajlanda (CD 2, br. 25)
Himna Crne Gore (CD 2, br. 26)

Glavni koraci

1. Uvodni dio
2. Slušanje zvučnog zapisa pjesme
3. Izražavanje muzičkog doživljaja
4. Učenici slušaju pjesmu *Pozdrav sa Tajlanda* i osmišljavaju koreografiju

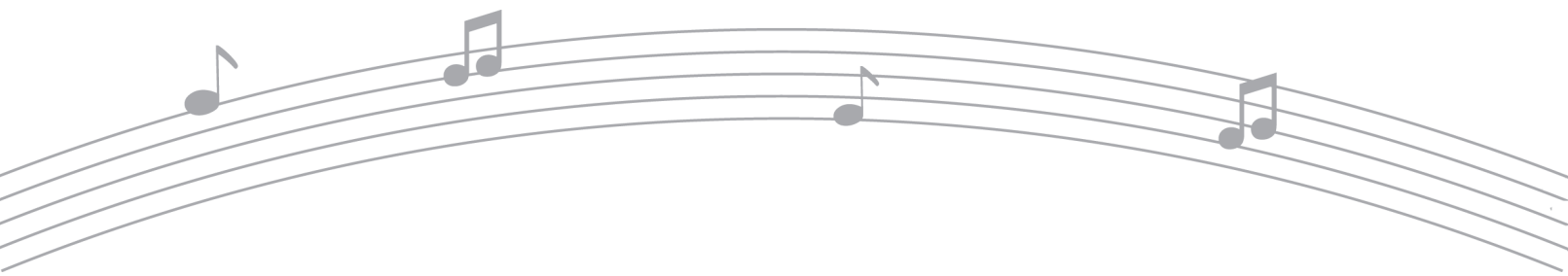
Upustva

1. U uvodnom dijelu časa, učenici razgovaraju o ljetnjem raspustu koji se bliži, prirodnim ljepotama Crne Gore, svom doživljaju domovine. Uče, kako treba čuvati prirodu i na koji način mogu doprinijeti očuvanju životne sredine.
2. Učenici slušaju zvučni zapis pjesme *Pozdrav iz Crne Gore*. Treba da navedu da li pjesmu izvodi hor ili solista, u kojem je tempu (sporom, brзом ili umjerenom).
3. Svoj doživljaj izražavaju crtežom na temu domovine. Zatim komentarišu svoje crteže. Uz pjesmu *Pozdrav iz Crne Gore*, mogu osmisliti koreografiju.
4. Učenici slušaju himnu Crne Gore. Povesti razgovor o tome u kojim se prilikama sluša himna i kako se tada treba ponašati. Razgovaraju da li su posjetili neku drugu državu i po čemu je ona karakteristična. Zatim slušaju pjesmu *Pozdrav sa Tajlanda*. Ako ima dovoljno vremena, učenici mogu osmisliti koreografiju na pjesmu *Pozdrav sa Tajlanda*.

Naša zemlja jeste mala,
al' srce veliko ima.
Neka dođe ko god želi,
družimo se rado sa svima.

Posjetite Crnu Goru
srce će vam srećno biti.
Mnogo lijepog videćete
i još ljepšeg doživjeti.

Kroz vjekove sačuvana,
ponosita kao nekad,
širi svoja topla krila,
Crna Gora, majka mila.

PRIPREMAMO PRIREDBU

Javni nastupi imaju značajnu ulogu u procesu sazrijevanja. Stvaranje samopouzdanja, oslobađanje od treme, slobodno izražavanje svog doživljaja, želja da podijelimo doživljaj sa drugima, zajedničko pjevanje u horu, koncentracija, razvijanje memorije, samo su neke prednosti javnog nastupa.

U želji da podstaknemo nastavnike/nastavnice da organizuju muzičke priredbe, ponudili smo sadržaj koji odgovara ovoj aktivnosti. U organizovanju priredbe trebalo bi da učestvuju svi učenici, slobodno ispoljavajući svoje sklonosti (neko će izraziti želju da nastupi kao solista, da osmisli koreografiju, da svira u „orkestru“ kojeg čine Orfovi instrumenti, ili da pjeva u horu). U zavisnosti od povoda, na priredbi mogu se izvoditi sljedeće pjesme:

- *Zima* i *Čarobno veče* odgovaraju Novogodišnjoj priredbi,
- *Majka*, *Danu žena*,
- *Čuvaj planetu*, *Pozdrav iz Crne Gore*, *Drugarstvo* pjesme su koje su ritmične i time pogodne za koreografiju.
- *Pinokio* i *San* mogu se dramatisovati.
- Narodne pjesme mogu se izvoditi uz jednostavnu koreografiju narodnih igara.
- Prijedlozi za slušanje mogu se, u zavisnosti od karaktera, koristiti kao muzika za koreografiju ili dramatisaciju.

U priredbi treba da učestvuju svi učenici. Uputstva koja su data u pripremama nastavnih jedinica, mogu se primijeniti kao pripreme za javni nastup, zavisno od sadržaja same priredbe. Pripremanje i izvođenje priredbe dobar je način da se obnove i usavrše neki segmenti pređenog gradiva.

Nakon priredbe, učenici na sljedećem času izražavaju svoje utiske (verbalno, likovno). Učenike treba stimulisati da kroz priredbe ispolje svoju kreativnost, ali i ovladaju timskim radom.

Literatura

1. Bjerkvöl, J. R.: *Nadahnuto biće – dete i pesma, igra i učenje kroz životna doba*, Plato, Beograd, 2005.
2. Vasiljević, Miodrag: *Narodne melodije Crne Gore*, Muzikološki institut, Beograd, 1965.
3. Vujičić, Branka, Dedić, Ivana, Naumovski, Aleksandra: *Čudesni svijet zvukova 1*, Muzička kultura za prvi razred devetogodišnje osnovne škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2005.
4. Vujičić, Branka, Kostić, Sunčica, Đurišić, Snežana, Naumovski, Aleksandra: *Čudesni svijet zvukova*, Muzička kultura za drugi razred devetogodišnje osnovne škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2005.
5. Goran, Ljiljana, Marić, Ljerka: *Zapjevajmo složno svi*, Školska knjiga, Zagreb, 1987.
6. Gregović, Nikola, Homen, Antun: *Pjevamo svi*, SIZ za kulturu i nauku, SIZ za osnovno školstvo, Kotor i OI Nota Knjaževac, 1982.
7. Ivanović, Mirjana: *Metodika nastave muzičkog vaspitanja u osnovnoj školi*, Nota, Knjaževac, 1981.
8. Ivanović, Nada: *Muzika u osnovnoj školi*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2008.
9. Ilić, Vladica: *Muzička kultura za prvi razred osnovne škole*, Kreativni centar, Beograd, 2008.
10. Ilić, Vladica: *Muzička kultura za treći razred osnovne škole*, Kreativni centar, Beograd, 2007.
11. Jablanov, Nada: *Narodne pesme i igre za decu, roditelje, vaspitače i učitelje*, drugo izdanje, Kreativni centar, Beograd 2006.
12. Jablanov, Nada: *Zaigrjmo veselo*, narodne igre s pevanjem, Kreativni centar, Beograd, 2009.
13. Manasterioti, Višnja: *Zbornik*, Školska knjiga, Zagreb, 1988.
14. Pesek, Albinca: *Glasba 1*, Zapoimo, zaigrjmo in zaplešimo, delovi udžbenika za glasbo b prvem razredu osnovne škole, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2008.
15. Petričević, Nevenka, Nikolić, Olivera: *Čudesni svijet zvukova*, muzička kultura za treći razred devetogodišnje osnovne škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2007.
16. Požgalj, Jože: *Metodika glazbenog odgoja u osnovnoj školi*, Prosvjetni sabor Hrvatske, Zagreb, 1975.
17. Stoković, Petar: *Nastava muzičke kulture*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1988.
18. Suzuki, Sinichi: *Methods for music education*, Suzuki Music Academy, New York, 1998.
19. Suzuki, Sinichi: *Nurtured by Love, The Classic Approach of Talent Education*, Suzuki Method International Summu – Birchard INC., Miami, 1983.
20. Streeter, Elaine: *Making music with the young child with special needs*, Jessica Kingsley Publisser, London and Philadelphia, 2001.
21. Hadžimanov, Zafir: *Raspevane pesme*, Zavod za udžbenike, Beograd, 2010.
22. Hanser, B. Suzanne: *The new music therapist handbook*, Berklee press, Boston, 1999.
23. Hiba, Nadežda: *Muzika za najmlađe*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1986.
24. Predmetni programi za prvi ciklus osnovne škole (unaprijeđene verzije), Zavod za školstvo, Podgorica, 2009.

